

واقع شخصی

حکم

= «در شخصی مجتهد حکم مطلقاً واقع نمی شود»

(۱) حکم و انواع حکم فقهی (۲) مصلحت و حاجت (۳) عدالت

بیا ببینیم اصل این بحث در تشدید حکم است چگونه رفتار می کردیم و طبق چه مبنایی حکم می کردیم؟

اراده خداوند + خبرزه

حکم چیست؟
در اصطلاح فقهی ۱

۳ به خطای است از ناحیه خداوند متعال - اما
* در بردارنده ای اقتضای است (استحباب یا منع)
اگر قاندری الهی ملتزم به حیات انسان
* این تعریفاً هم اصولی است و نسبی است.

«انقسام مطلق تعریف»

۱. حکم اولی و ثانوی

انواع حکم ... ثانوی که در این مباحثه بحث است ۲ - حکم تکلیفی و وضعی

۳ - حکم قدوسی و غیر قدوسی

۱ - حکم اولی و ثانوی: حکم ثانوی عموماً با موضوع عناوین ثانوی از آن یار می شود

حکم اولی عبارت است از حکمی که بر موضوع خودش یار می شود (البته در بعضی موارد متعلق می شود)
* بدون اضافه خبر دیگری

۱. خبر اعتنا به حکم شرعی ۲. متعلق حکم
متعلق المتعلق (موضوع)
شرب خمر حرام است
حکم متعلق موضوع

* مثلاً در موضوع اگر شرایط خاصی نداری و موضوع بر آن لازم است اما به حکم ثانوی نمی
حکم متعلق می شود به موضوع خودش + عنوان دیگری (ثانوی)

AVA

غسل واجب ← در صورت خبر ← عدم وجوب غسل

Subject:

Year:

Month:

Date:

دو هیت کلمه هم چون: زیر بار ولایت کافرین نرویده است که احاطه به علامه طباطبائی (۲۷)
که حکم اولیه

لا تنفذوا ... ولایت متعلق متعلق
علم متعلق

در صورت وجود اضطرار می نیز بریم این ولایت را / اکل هیت نیز اضطرار است
★ در حوزه فقهی

اما اضطرار چیست؟

- ★ در حوزه فقهی سری از مراتب احکام شرعی وجود دارد.
- ۱- مع النشتر (راحت طلبه بالذات)
 - ۲- العسر (در حد متعادل)
 - ۳- العسر (را از این)
 - ۴- اضطرار (هر طریقی با که تراز فشار و سفتی)
- ۵- تلفیق مالا یتطاق
۶- ضوابط عقلیه حال است.

در اسلام و عشر، اضطرار و مالا یتطاق بر راسه شده است و علاوه بر این ها در یک حوزه های
اصل سهولت نیز باید جاری شود → محقق اردبیلی / اولین استدلال عقلی ولایت
فقهی را بیان کرده

کلمه نسی نسی اضطرار و عرق عقل
خود آدم

رای ۲/۳ غایبانه مجلس [اصلاً؟]

راه تشحیف عرف عقلیه

موقوفه سیاسی ظهور؟
موقوفه فقهی است که نیاز به تأیید شورای
نخبه بان نداده

از نیا بر روی صبا و قرار می گیرد.

وی فقهی
دولت
مجمع
ترتیب این ها

AVA

۳

۳

حکم تلفنی و وضعی:

حکم خطاب خداست به مردم
 تقسیم علامه حلی:
 اقتضای ← تغییر ← وضع ←
 حکم تلفنی و وضعی

(۱۲۶۳) مشاهده شود

حکم وضعی تصرف یا خالی نشود به جز سید باقر صدره

① حکم تلفنی: قانونی است که تعلقی می‌گردد به فعل مللف
 حرام
 حلال
 مستحب
 مکروه
 واجب

② اما حکم وضعی: حکمی است که متعلق آن خود انسان و یا یکی از امور مرتباً به زندگی انسان باشد.

← مانند ملکیت، طهارت و نجاست

در وقت
 احکام وضعی
 سیاست، شرطیت، جزئیت، علامتیت
 زوال شمس
 سیاه و جو
 غار
 اقامه و فتر
 رتوح جزع و فلاح
 رتوح جزع و فلاح
 رتوح جزع و فلاح
 رتوح جزع و فلاح

تظراً اما هر حکمی که حکم تلفنی نباشد حکم وضعی است.

احکام وضعی چند عدد است؟

بین علامه فاضلی و امام خمینی در مورد ناظر بر این است اینچنین است هر حکم که تلفنی

نباشد وضعی است به هر حال ناشی از سوال مطرح می‌شود که قضاوت

آنها از این امور است؟ اما معروف است که آن‌ها ناشی است

باید بر احکام وضعی محدودیت گذاشت.

برای دستاویز کیا مثال؟ مثلاً فقر رازی که امام مقلین هست در رابطه با این مطلبی می توانست آن را خیلی مورد نقد و تخریب قرار دهد و کسی مثل خواجہ خیرطوسی توانست این شکوک را بر طرف کند.

در رابطه با خلیفہ مسلمان

وهابی
- اشاره به سرقت علی توسط فقر رازی و امام المحققین دانستن ایمان تولد
اما با این هم شکایت در قسمت آیه می اهل اشاره می کند که شیعه می تواند با این آیه عقاید خود را اثبات کند انفسنا وانفسکم

اما در کتاب اصولی خود به ناسبی جواب می دهد
اگر می از قبیل اولاد است و لا قضاوت لهم حکم و دینی است.

ولایت کیا حکم شرعی و دینی است؟ نظر امام
معجزها از ۳ تا ۷ مورد را بر این احکام و دینی ذکر کرده اند، به نظری که تحلیل
امام و سید صدر مناسب است که کسانی که ولایت را و دینی نمی دانند آن را بگریه
گرفته و منحل در امور دنیوی می کنند.

مثلاً آیا در وضع قانون دلی جایز است؟ آیا ... ؟

- ① حکومت ضروری است به جز سیرا خوارج هم به این قائل اند البته اولی بر سر
- ② حکومت اسلامی در جوامع اسلامی ضروری است
- ③ تا اینجا لزوم رسیدن به ولی فقیه نرسیده می تواند غیر فقیه باشد.

۵

حکم حکومتی چیست؟

حکم حکومتی چیزی است که از بالا و خالق نیست از مردم و نه از حاکم بلکه از مردم است. زیرا از این جهت است که در این باره صحبت کرده است و خود را نیز از این جهت دانسته است.

تعریف: حکم حکومتی به حکم قضایی بوده یا تکذیبی منظور است از اینان

بعد از سید اول، سید ثانی و محقق اردبیلی تعاریفی را ارائه می دهند ولی جای تأمل است که آیا این تعاریف حکم حکومتی است یا خیر.

ولی اولین کسی که طور صریح و قطعی حکم حکومتی را تعریف می کند، صاحب جواهر است.

اما الحکم ...

حکومتی به الحکم می خوانند از افراد ...

حکومتی به الحکم می خوانند از افراد ...

* ظاهراً منظور از شرعی همان تکلفی باشد

و برخی های حکم حکومتی

① انسان و دستور

② از حاکم صادر می شود

③ حکم حکومتی موردی و خاص است

در صورتی که شرعی فلاحی را حد نبرش و وجه چهارم افراد است این وجه ها را که قید باید سلب مالکیت شوند و وجه فرمانده شدن کسی و وجه اسلام سازی

شرعی
و فقهی
موضوع

Subject:

Year:

Month:

Date:

4

مرحله اول: تا قرن هشتم و مصادر حق حکم حکومتی (۱۸)

مرحله دوم: از سید اول تا صاحب جواهر که حکم حکومتی با اجماع تعریف است (۱۸-۱۳)

مراحل
خطوط

مرحله سوم: صاحب جواهر که تعریف دقیق خود راه را سوره و سوره
مثل فتح انصاری و آقا قاضی و از ایشان پس برده اند

حکم
حکومتی

مرحله چهارم: عالمان و فقیهانی همچون سید صدر و امام و علامه طباطبائی
که او را درست زده اند

جلسه چهارم ۱۱۴

از علامه طباطبائی / این سوال می شود که حکم الهی با سفردی نیاز دارد
یا در میان بزرگان چیست؟
لحظه با منع به نیازها می شود که نیاز ثابت و نیاز متغیر، که نیازها
متغیر را فقه در قالب فقه حکومتی (روای) مطرح می کند

خلاصه تعریف

حکم حکومتی قوانینی است که در میان احکام فقهی از سوی حاکم اسلام
و امر مسلمین صادر و تفسیر و تفسیر احکام است که در این احکام به احکام
زمان و مکان تابع احکام است که این احکام معمولاً مرتب
هستند و این احکام تا پایان این احکام احکام فقهی (غریب جهنم)
احکام همان نیازها و خواسته های ماست و مستحق خود انتظامات حکم

می شود، پس در مصالحت داشت باشد و نظیر سایر جاها به احکام مصالحتی مصالحت
مستمر است با خواستگار هر دم.

۷۱

سیرا مصالحتی مصالحت را خواستگار هر دم قرار داده است - به سبب اول.

معالصم به کار رفته و شکل دهنده تعریف { ۱- قوانین؛
۲- متغیر بودن؛
۳- متغیر بر ۲ منشاء؛
۴- صادر کننده اولی الامر؛
۵- ملاحظا تغییر (تغییر مصالحت) } علامه

۱- احکام خدمتی از حیاتی کلامی است - با چه کسی نیز می توانی بگویند فقه حوائجی که تعریف
و شکل است؟ از این جهت که احکام شرعی می تواند جاودان باشد - به سبب نبوت و...

و به سبب این که خردشاهی - احکام تعریف
تکالیفات علامه ظاهر آن در این کتاب درج شده است.

۲- تعریف مصالحت و شکل در اختیار - ۲- طرد در باره احکام حکومتی در این مجموع وجود دارد.

۳- آیا احکام حکومتی را تعریف کرده است؟ - عده می گویند تعریف کرده است اما
در کتاب (النوار الهدایه) اما تعریف حکم حکومتی را در اینجا آورده.

* حکمی است که از سوی حاکم یا مجتهد یا حاکم ولی و حاکم از او صادر می شود و در
از حیث آنکه هویتش پاسداری، بلکه از مقام ولایت وی صادر می شود.

- حاکم به سبب این که حاکم است و سبب اول - در این باره به سبب این که حاکم است (ص)
۱- ماهیت ۲- امور شخصی ۳- تبلیغ ۴- حفاظت ۵- حکومت

به طور ضمنی نظر موافق دارند (قریب به ظهور) اصلاح ستوده

در امور شخصی - الناس مسلطون علی اشیائهم - سیرا از مودعات انتظامات

AVA

Subject:

Year:

Month:

Date:

مقام دوم تبلیغ است که حکم شرعی در این محقق است. حلال و حرام.

۱۳ - تو غیر داده شد.

۱۴ - حکم حکومتی: حکمی است که از مقامات، رسول خدا، صادر می شود و بنا بر آن بنا. بدایع الدار فی قاعدة نفی العترة و سلسلة مبانی فقه سیاسی امام در اینجا مطلع است. از حیث مقامات، زعامت و حاکم اگر باشد.

اما تاکید روی منبع صدور دارنده و قائل برین حکومتی و غیر حکومتی را قائل در اینجا می دانند.

۱۵ - قوانین دستور العمل، مجسمات، غزلها و دیباچه ها است که از سوی رهبر مسوول حکومت اسلامی صادر می شود و نظارت بر مصلحت و مبتنی بر عدالت و احکام شرعی صادر می گردد. (تقریفاً خود استاد)

۱۶ - حکم حکومتی اعم از ولایت فقیه است و حکومت اسلامی قابل نفی نیست و ولایت خود فقیه محل مناقش است.

سوال؟ اگر از رهبر اغفلار قرار شد کسی را حاکم کنیم که مسوولیتش بنابر اغفلار است.

هر چه در مورد حکومت

هر چه در مورد حکومت
هر چه در مورد حکومت
انسان بودن

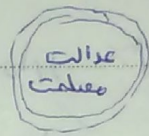
انسان بودن معیارها ← اغفلار ← مردم

اسم دیگر در امور صالح است برابر فرائض و در این مصالح ضروری

سوال ۹: رابطه عدالت و مصلحت چیست؟ چرا تأکید روی مصلحت شده است؟
به چه دلیل باید مصلحت را مد نظر قرار داد؟

۹

← دلیلی دیده نشده خبر دلایلی که آقای مکرم شیرازی ذکر کردند به
← ایشان ادله لزوم عدالت را بر مصلحت ذکر کرده اند، زیرا عدالت و مصلحت
با هم هستند.

✓ عدالت اعم
✓ مصلحت اعم
✓ اعمال فضیلت من وجه
✓ متداخلان

اما به هر طریقی اگر بین عدالت و مصلحت جدایی ایجاد کنیم، این سوال مطرح می شود که
کدام از این دو ترجیح اعلی هستند؟
البته استاد معتقد هستند که عدالت اعلی است.

←

جایگاه احکام شرعی در احکام حکومتی چیست؟ برابر پاسخ باید به رابطه ای بین حکم شرعی
و فتوا اشاره کرد.

کلی = حکم شرعی + فتوا

مصادق = حکم حکومتی - حکم
و جزئی

مقدمه ۵۲۵

حکم شرعی ^{الطبیعی} است و بر حکم حکومتی مصادق ^{اجرای} از آن حکم کلی است، مثلاً
در قانون مجازات آمده باشد که اگر کسی جرم قمار بازی و فلان کار را انجام داد و
جریمه را باید بپردازد، حال اگر آقای الف مرتکب این کار شد، این حکم بر وی
جاری می شود.

اصولاً نمی توانیم بر اجرای خرافات الهی هستند و مومن و مومنه

و غیر موصوف عادل تا حق در صورت اضطرار به سرفته می شوند برای اجرا احکام اسلامی -

احکام حکومتی: فرامینی که از این دستگاه حکومت صادر می شود تا احکام الهی

اجرا و ستوره
له مقصدی برای نده
اصالح و صفا به علم قدرت
و عظیم و ستور
قطعی

+ به عبار دیگر احکام الهی به هر چه دارد به اراده، تشریع، فعلیات، تنبیذ و الممت نیاید هر چه مهم دیگر نیز وجود دارد

هر چه می مقصدی برای نده است که هم ملزومات

و لوازم و مقتضات و مقارنات جلی برای این مقلد است و هم این ها احکام حکومتی است

دفع احکام حکومتی انجام احکام شرعی است

الفرق بین العلم والعقلاء

ط

حکومتی
علم
قضای
علم

حکومتی
علم
قضای
علم

دستور

«لما ان العلم السلطان والقاضی عباده عن نفس الانساء المصادر منها»
«فی مقام الحكومة والقضاة» حکم حکومتی تعریف اما از مناهج الاسلام
قربان مقبول

سید انزید بحکم العالم قراراً بلوغ تشرع، او امره للمسلمین بعمل علی هذا الاثر

این حکم در باره زمان تعیین ماه رمضان است که حکم حکومتی در باره آن گفته

شده است [اما اگر اول ماه اول ماه است و اگر اول ماه اول ماه است] [لکن تعیین نکرده اند اول ماه اول ماه است]

جناب وید بهیانی نیز به ولایت قضیه معتقد است الفوائد الحائز

عدالت و احکام شرعی در روح کلی احکام حکومتی هستند .

۱۱

مرحله چهارم در حکم شرعی فرائین و اجرا هستند که حکم حکومتی است .

~> ۱) مقدمات ، ۲) مقارنات ، ۳) ملزومات ، ۴) لوازم => حکم حکومتی

روح حکم حکومتی اجرای احکام شرعی و عدالت است ، گاهی یکی از امور عظامه یا کسی غیر از کارشناس و آگاه به دین و فقه انجام می دهد .
مثلاً در رابطه به محیط زیست ، لوازم و مقارنات و مقدمات و ملزوماتش را یک کارشناس محیط زیست شرعی زانده .

حکم مرحله اجرای فتوا است .

حکم حکومتی :

اجرای احکام شرعی چه اولی یا پس چه ثانویه ، حکم حکومتی است .

حکم میرزای سیرازی } ثانویه
~> منافی با هم ندارند . } حکومتی

بعضی ها معتقدند که حکم حکومتی ثانویه است (موضوع حکم + اضطرار) ، لازم است صرفی این می شود که اجرای حکم حکومتی به مقدار ضرورت خواهد بود .

مثال : برای تعرفین یک جاده باید در صورت نیاز خانه های مسیر را تقریباً
تیره در این صورت ، به مقدار ضرورت خراب خواهد شد و اگر طوری دیگری
حکم حکومتی را تعرفین کنیم جاده روان را نیز کمتر از ضرورت نیز می توانیم تیره کنیم .

* اما معتقد بودند که حکم حکومتی حکم اولیه است.

تفسیر استاده به حکم اولیه اقل است از آن واجب است، یعنی...
یا صلاً حکم حکومتی به ۲ چیز عدالت و احکام شرعی برمی گردد که هر ۲ حکم اولیه هستند.

فلا هراً امام در رابطه با در اطاعت و اطاعوا الرسول و... ۱۱ حکم حکومتی مد
نظر است و تفاوتی بین نبی خدا و حاکم جامعه اسلامی که غیر معصوم است
وجود ندارد بلکه اختلاف در چیز دیگری است و حکم اولیه واجب است که از
احکام و امر مشروع جامعه اسلامی تبعیت کرد.

اکبراً
قرائت هر ۳ دسته لازم
است

۱) ولی فقیه
حاکم مشروع جامعه
۲) مومنان عادل

۳) هبیری که مومنان عادل نیستا به شرکاء غیر مومنان

روایات حکومتی (احکام حکومتی، رسول خدا، صلوات الله علیه و آله)

۱۳۱

۱- سخنی / اجاهو سفین / منشاء حکم شرعی نیست

روایات صادره از منصب

۲- نبوت و رسالت: خیلی از روایات این جمله مربوط است.

۳- قضاوت: خیلی از روایات این جمله نیز حکایت تمام از امر و

بشخصان متفاوت بود و موضوعات مختلف / البته اشتراک در این

۴- ریاست و رعایت حکومت

۱- رسول خدا (ص) ۲- عیز را سر و حکم خود می داشت ۳- عمران و باری (۲) عدالت به امانت اخیانی.

فیزیا ← عمران

در حد

اخیانی ← عدالت

رئی ← عنوت

لین صفت زتاب خودش به اقامت حدی استاره کرده و نسخ مفید در این باره که صدر عزت
قدرباید شد یا در نوع بر خود را امیر المؤمنین این صفت می فرماید که امیر مومنان
از منصب حکم کردن ایشان است نه اما قبول (ازیرا حکم و طیف دار در مطلق
صلحت و عدالت تعمیم نگذرد)

بعد از ایشان شایسته این صفت طوسی به این مسائل می برد از و این ادله داشت تا این
که شریقه قاعده مرکزی را مطرح کرده و بعد از ایشان وجه بهبهان است و بگوید
و اما اخنی

نمونه ای از احکام حکومتی که در عهد هاشمی نقلی راجه بر می نرسد (اقتصادی، فرهنگی و ...)

حکومتی
حکومتی
حکومتی

در سید صدر در کتاب اقتصادنامه

۱۴

[من احیاء ارض مینه غنوله] ⇒ □

بعضی ها معتقدند که این روایت حکومتی است و بر خفا خبر، اما سید صدر معتقد است که روایت قدیم حکومتی است.

زیرا:

- ۱- جوانها بسیار بودند در آن زمان
- ۲- مدینه سرسبز نبود
- ۳- فلاکت اقتصادی

رسول خدا (ص) با بررسی این مشکلات را چاره می زدند. این زمان قبله ها به هم ضربه می خورد و ضرایب کثرت می زدند و یا از بین می بردند، در آن زمان بیابان ها زیاد بود و احیاء کردن زمین ها سخت بود و ابزار کشت و کار کم بود با این حکم هم جوانها کار پیدا کردند و هم بیابان را زیر رونق گرفتند و سرسبز شدند و اقتصاد و دامداری نیز رونق گرفت و تجارت شهر هم نیز سیر شد.

اماد این زمان که ادعا فرق کرده و زمین ها را اینچنین کم شده و ابزارها نیز کم تر شده و پول و ثروت بسیار انجام این کار زیاد است.

پس انجام این کار در این شرایط ظلم است زیرا بیابانها می تواند بیاید و قسری عظیم از زمین ها را به جنبه می گیرند و بر طبق میانه رسول خدا که جوان ها بیابان و طبق میانه خاص می شود این کار را انجام داده

★ اگر حکم شرعی بود باید عینا همان را اجرا می کردیم.

صلوات رتبه حکم حکومتی پیامبر اکرم (ص) درباره اعطای کردن زمین فلسطین است که دو بار
اتفاق افتاد و وسطی درباره آن کتاب نوشته

به اجزاد هین عربها ← قبیله ی بنی تمیم و دارم

جلسه جدید ۱۱ هفت

موضوع: روایات حکومتی

حکمت
اجماع
عقل

منبع
ستاره مبین احکام فقهی است

اول سنی که در این کتاب و موضوع در مضمون است این روایات است که از سمت تبلیغ
صادقانه صادر شده است در این کتاب مضمون است

انواع روایات
تبلیغی ← علامه و مراجعان تا روز قیامت ادامه دارند
حکومتی ← مباحثی که از باب حکومتی از رسول خدا (ص) صادر شده است
حقایق
نهی شفعی

اعمال
تکمیل
کتاب

روایات حکومتی که دائمی هستند

- ۱- بر ویران و ویران و ویران و ویران واجب است یا سلسله احکام حکومتی را صادر کنند
 - ۲- مباحثی و ضوابط صدور این احکام ثابت هستند
 - ۳- قلمرو صدور احکام حکومتی که در همه جا و هر وقت جاری باشد
- نمونه های روایات حکومتی

۱- گفته حق تعالی سبحان الله ۱۷

امیر رسول خدا (ص) منی بر حقیقت این صحنه ... از امیر مومنان بر سریده
صرا (در این جهان) شما حقیقت این کینه که با شیخ حضرت در رابطه با تفسیر این

(ص)
 اوضاع نسبت به زمان رسول خداست که دشمنان بزرگ سوسی در عوام مسلمان
 می آمدند و بر این زمان جوانان زیاد هستند و ... (ب اصل روایت مراعات شود)

۱۶- ۲- داستان حب خیره

در حب خیره غذای مسلمان ها کم شده بود، غذای خودشان را از الاغ ها بتر خیره کردند
 نبی خداوند از این کار نفی کرده و بر این نشان دهنده حرمت این کار است و قاطعانه
 دلیل استفاده از الاغ ها در نقل و انتقالات بوده است و حکم نبی خداوند حکم داخلی
 شرعی است و حکم مصلحتی است.

روایات کلو صتی از زمان پیغمبر صلی الله علیه و آله در مورد قرار گرفتن الاغ ها در علل شراعی
 به آن اشاره شده است.

۳- در باب چهارم روایات کلو صتی زیاد است.

۳۱- در باب چهارم: مثلاً این که در برابر کفار، قدر باید جزیه گرفت یا مقدار را بتر سیتا و تقسیم
 آن با آنها جامع است هر قدر که تشنه در ده [نسبت به زمان و دارایی ها و ...]

۳-۲

نکته: در امتحان میان ترم اول به ۲ محور زیر بسیر
 دقت شود.

{ الفاء انواع حکم شرعی، وضعی، کلو صتی و ...
 به تفاوت هر حکم و فتوا